

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentu 10 lei pe an

NOUL GUVERN

Conform obiceiului ziaristic, să dăcem și noi câte-va vorbe de ocaziunea schimbării regimului politic al țării.

Regimul schimbându-se, direcțiunea afacerilor regatului a revenit partidului liberal, după cum era firesc să fie, în urma neînțelegerilor dintre capetenile partidului conservator.

O fatalitate neînblândită persecută pe capiul partidului conservator și nu-l lasă să facă câte ceva bun pentru țară de cât pe apucate, sau cu prețul căderii lor de la putere.— Legea etalonului de aur, aceea a inamovibilității magistraturei și legea minelor, strecurată prin camere cu prețul dimisionării din parlament a o mare parte din conservatori, sunt dovezi suficiente despre aceasta.

În periodul trecut, dintre anii 1888—95, în primii trei ani de guvernament au fost trei ministere până la formarea celui de al 4-lea, din 1891, care a căzut în anul 1895, în urma manifestațiilor în chestia legii minelor.

De rëndul acesta, nu s'au împlinit încă doi ani și am avut două ministere conservatoare, care au căzut pe rënd, în mijlocul majorităților parlamentare.

Criza ministerială, sfârșită acum, la 13 curent, prin acceptarea definitivă a demisiunii Cabinetului d-lui Carp și însărcinarea d-lui D. A. Sturza, șeful partidului li-

beral cu formarea ministerului viitor, a isbucnit încă de la 27 Ianuarie.

Ziceam într'un număr anterior acestei date,—prevădând imposibilitatea trecerii reformei financiare a d-lui Carp, din cauza opoziției ce-i făceau foștii miniștrii din primul cabinet conservator,—că singurul lucru ce rămâne de făcut ar fi să se trimită conservatorii în opoziție, spre a'și reface cadrele de guvernament,—lucru care s'a făcut acum, prin schimbarea regimului și aducerea liberalilor la putere.

Vom vedea cât de curând programul de guvernament al noului minister, compus din domni: *D. A. Sturza*, Președinte al Consiliului, ministru de externe și ad-interim la resboiu; *d-l P. S. Aurelian* la interne; *d-l Sp. Haret* la culte și instrucție; *d-l Ionel I. C. Brătean*, la lucrări publice; *d-l Gh. Palade* la finance, *d-l V. Missir* la domenii și *d-l C. Stoicescu* la justiție.—Ministru nou este numai *d-l V. Missir*, distins avocat din București; toți cei-lalți sunt foști miniștrii în ministerul liberal trecut.

Prin întruniri publice, liberalii au combătut impozitele propuse de *d-l P. P. Carp*, afară doar de impozitul patentelor; susținând că se pot face economii la budgetul statului de 20 milioane de lei și numai pentru 5 milioane să se pue impozite noi, care s'ar leui situațiunea atât de strâncinată a finanțelor Statului.

Pe lângă noile impozite propuse, liberalii au combătut prin

ziare și în întruniri, înstrăinarea bunurilor Statului, a terenurilor petrolifere și pădurilor, arendarea flotei comerciale și căilor ferate. D-zeu să ajute liberalilor, să tămăduiască criza financiară, peste măsură de grea, împlinind toate făgăduințele, fără impozite mari și înstrăinarea avuției naționale. Acest lucru sunt chiar datori să o facă, căci liberalilor le incumbă răspunderea pentru cea mai mare parte a datoriei publice care ne-a dus unde suntem.

Cât pentru atitudinea noastră față de noul regim, va fi pururea aceeași de până acum: de a nu ne amesteca în politica generală ei ne vom vedea mai mult de interesele speciale ale Dobrogei, pe cari de atâtea ori le-am resumat în cuvintele: *Românism și prosperitatea economică a provinciei*.

Vom critica rëndul, laudând binele, ori de unde ar veni, fie că vom lucra și pe viitor singuri, ca și până acum.

Schimbarea regimului în Constanța

Schimbarea operată la centru a făcut în populația Constanței, care judecă ori-ce guvern după reprezentanții lui locali, cea mai bună impresie; trebuie să mărturisim adevărul, care pentru *Constanța* a fost totdeauna mai presus de ori-ce.

Administrația conservatoare de astă-dată a fost tot ce a putut fi mai detestabil, la județ și la comună, de când există Dobrogea; am spus-o și repetat-o în nenumărate rënduri, fără ca cei de la

centru să ne fi dat o singură dată atențiune.

Moștenirea ce această administrație o lasă în bugetele respective se cifrează cu sutele de mii de lei deficiente, pe când aceste deficiente se puteau ușor evita prin restrângerea la timp a cheltuelilor.

Cine răspunde acum de situație?

Toate aceste nu erau să se întâmple, credem noi, dacă am fi avut prefect și primar locali, după cum am stăruit în atâtea rânduri și obținuserăm într-o vreme o hotărâre în acest sens de la reprezentanții din minister ai partidului junimist; dar geniul rău, care am șis că persecută pe conservatori, a făcut ca aceasta promisiune să cadă, continuându-se la comună o stare de lucruri nu se poate mai depravată.

Numirea d-lui *Dimitrie Quintescu*, fost prefect în Constanța, a făcut aci cea mai excelentă impresie; toată lumea recunoscându-i meritele de bun administrator, afară de unele greșeli de natură politică, pentru care l'am combătut altădată și pe cari credem că le recunoaște ați singur d-neasa.

D-nul și d-na Quintescu au fost sărbătoriți la plecarea din Constanța, acum 4 ani, cu buchete de flori, de cea mai aleasă parte a societății Constantene, asistată de toți notabilii musulmani, iar acum, la sosirea d-sale, o lume întreagă l'a primit la gară, cu muzica militară în frunte, făcându-se cele mai frumoase ovațiuni.

E un acord perfect între populațiune și prefectul Constanței de astăzi, ceea ce ar fi trebuit să fie totdeauna în Dobrogea, unde locuitorii n'au dorit și nu s'au împărțit nici-odată în tabere politice.

Mulțumitor guvernului central care l'a numit, urăm d-lui Quintescu, stăpân absolut pe întreaga situațiune, spor bun la lucru și o rămânere cât de îndelungată printre noi.

Constanța.

Discursul D-lui P. P. CARP

Rostit în ședința Camerei de
Luni 12 Februarie

D-lor deputați, mai înainte de toate declar, că nu revendic pentru mine dumnezeescul drept de a mă scobori în conștiințele altora. De ce este sau nu este în conștiința d-lui Take Ionescu, nu am nici intențiunea nici putința de a mă preocupa. Și admit, dacă voiți, cum că toată acțiunea d-sale este isvorită din cele mai bune simțiminte și pentru partid și pentru țară.

Da d-lor, eu cred că d. Take Ionescu a înjosit ceva cestiunea și nu a fost la înălțimea talentului său când a început cu cestiuni de regulament. Asemenea cred că d-lui a înjosit cestiunea, când a redus-o la o simplă rivalitate de persoane între cutare sau cutare indiviți, meritoși, o recunosc — și alți indiviți mai puțin meritoși, iarăși o recunosc.

Asemenea eu cred că a înjosit cestiunea când mi-a zis, că nu am de cât un țel: acela de a cere capul generalului Manus. Dar mai iutal, dacă ar fi așa, aș fi fost în pozițiune de legitimă apărare. Dacă este cineva în corpul delegaților de care nu am a mă plânge, acesta este generalul Manus, pentru că d-lui s'a declarat din capul locului contrar formațiunii acesteia pe care d-lui o declară că nu este conservatoare, fiind numai o junimistificare a partidului.

D. general Manus. Cu toate acestea am discutat în mod obiectiv și n'am făcut politică în timpul acesta, dar ați dat lupta pe un fals teren, trebuia să cauți alte ocazii.

D. P. P. Carp, președinte al consiliului. D-le general Manus, eu n'am întrerupt pe nimeni. Zic că dacă ași voi capul d-tale, aș fi în drept de legitimă apărare.

Cât pentru ocazii, ce ați zice dv. d-le general, d-ta ca militar, dacă două armate fiind față pe câmpul de bătae și unul din adversari ar vrea să spună generalului armatei adverse la ce ocaziune ar vrea el să dea bătaia?

Cred că ar fi o naivitate militară așa de mare în cât d-stra, general, nu v'ați fi putut face capabil de asemenea lucru. Eu vă rog d-le general, ca om politic, aduceți-vă aminte de ceea ce ați face ca general și nu veniți aci cu alte deprinderi.

D. general G. Manus. Incă odata vă declar, că n'am făcut politică în cestiunea impozitelor.

D. P. P. Carp, președintele consiliului. Ziceam d-lor cum că s'a înjosit cestiunea.

Dacă ar fi numai o cestiune de cifre, multe lucruri nu s'ar fi întâmplat. Cu bună voință să intrăm în discuția cifrelor. Un lucru însă care din primul moment pe noi ne-a pus pe gânduri: este că s'a ales comitetul de delegați înainte de a se discuta în secțiuni proiectul de lege. Obicnuit delegații sunt reprezentanții părerilor secțiunilor, și când delegații se aleg mai înainte ca secțiunile să șie dea părerea, și când acei delegați sunt toți cunoscuți — v'a spus-o d-l Take Ionescu, — cunoscuți din ședința Senatului, că erau de o părere contrarie cu guvernul, atunci nu mai este cestiune de regulament, atunci deja s'a ivit cestiunea cea de încredere și neîncredere și prin urmare de la primul pas, prin atitudinea comitetului delegaților, trebuia să se nască un soi de mefiență față de cele ce au să se întâmple. Cu toate acestea, când colegii mei m'au atras atențiunea asupra acestui lucru, eu le-am șis: Aceasta e cestiune de majoritate: deputații cari erau în secțiuni și cari își dedeau părerile lor fără ca să le manifeste, la discrețiunea unor delegați aleși, fără să fi fost discuțiune, aceia știu ce fac, și dacă comitetul delegaților va fi contra guvernului; aceasta imi dovedește că este rezultatul unui plan bine conceput de mai înainte, care ajunge treptat treptat la executarea lui.

Așa era părerea mea de la început. Experiența nu m'a înșelat, căci am vădut urmărindu-se executarea acestui plan pas cu pas. Dar acum, d-lor, pentru un moment să las cestiunea politică, la

care voiū veni mai târziu, și să vedem care e diferendul bănesc, diferendul de impozite între comitetul delegaților și noi.

Care era părerea guvernului?

D-lor, în situațiunea actuală, când țara are nevoie de a impune sarcini asupra tuturor păturilor sociale, acele sarcini trebuie să fie egale, și nu putem noi admite cum că sarcinile să apese mai greu asupra unei categorii de imposibili. Ce se ivește de odată? Și veți vedea, d-lor, cum că arta oratoriei nu e tot-deauna în stare de a acoperi adevărul. Când eu un soiū de mândrie d. Take Ionescu zicea: Suntem 60 de avocați aci în Cameră și nu am vrut să dăm exemplul cum că noi nu vom să participăm la sarcinile Statului, vom vedea îndată cum au înțeles ei această abnegațiune, cum au înțeles acest avânt al unor inimi nobile care se oferă ele cele dintâi să facă sacrificiū! Ei, acest avânt se reduce la o ofertă de 30.000 fr. pentru toate profesiunile libere (Ilaritate. Aplause). Vă închipuiți, d-lor, toți avocații țarei, toți medicii, toți inginerii, toți arhitecții, venind și spunând țarei acesteia: Noi ne sacrificăm pentru tine, na'ți 30.000 fr. (Aplause prelungite).

M'am întrebat ce va să zică aceasta? M'am întrebat: Oare să fie posibil ca oamenii cu apreciere ceva serioasă a realității să credă ei că dau ceva atunci când dau tot și cu toții 3000 de profesioniști liberali dau acestei țări 30.000 fr. abia a treia; arde din cât câștiga la noi un avocat cu renume.

Și ați vroi să iaū eū aceasta în serios? Vă mărturisesc că 'mi-am zis: nu poate să fie serios; nu aceasta pōte să fie adevărata cauză; căci nu admit ca un om cuminte să vină să spună că face ceva pentru țara lui, când 2—3000 de profesioniști dau 30.000. Și 'mi'am dis: acesta iar intră în seria de executare a planului, în lupta pe care vrom s'o încingem. Vrom să avem pentru noi pe avocați, vrom să avem pentru noi pe medici, vrom să avem cu noi pe ingineri, vrom să avem o atmosferă cum că noi am apărat interesele lor.

Foarte bine. Mi se zice că nu fac concesii. V'a spus d. Tache Ionescu cum că am făcut concesii față cu profesioniștii și știți la ce s'a urcat mai mult prin concesiiile pe care le-am făcut? s'a urcat asupra stărei actuale, tot ceea ce au să plătească profesioniștii din țara aceasta la 72000 lei!

(Va urma)

Justiția Civilă și Justiția Militară

(Urmare și fine)

În principiu și după lege, nu este admis acest lucru; dar care e diferența, între o sentință, care merge în recurs și i se admite, prin urmare fondul se judecă de un alt consiliu, și între una căreia nu i se admite? La consiliul de revizie se judecă forma; dacă comisarul regal, grefierul său președintele consiliului de resbel a omis vre-o formalitate, atunci se casează și se judecă procesul de alți judecători și pedeapsa să fie mai mare, mai mică sau poate chiar achitarea; dacă însă magistrații de mai sus nu au omis nici o formalitate, pōte pedeapsa să fie aplicată eāt de arbitrar, totuși nu se dă atențiune la aceasta, recursul este respins și bietul militar bun condamnat; prin urmare depinde de norocul celui pedepsit sau nepriceperea unora din funcționari, pentru ca un recurs să fie admis. De ce nu s'ar admite ca Consiliile de revizie, să revisuiască procesul în totul și ca formă și ca fond și numai în cas de s'ar crede că legea nu a fost respectată, să se adreseze la Inalta Curte de Casație și Justiție, unde în definitiv, astă-đi, tot acolo se adresează nemulțumirile acelor, pe cari mijlōcele îi ajută ca să cheltuiască; cei-l'alți însă, soldații nenorociți, infundă pușcăria și nu de puține ori, dreptatea este cu ei.

Complectarea atribuțiunilor Consiliilor de Revizie, este ceva necesar și nu s'ar aduce nici un rău Justiției Militare, dacă două instanțe de grad diferit, ar judeca acelaș fap.

Afară de aceasta, pentru-ce diferența ca judecătorii civili să și motiveze hotăririle lor, pe când cei militari nu sunt ținuți la aceasta; cred că ar fi mai bine dacă s'ar cere motivele, căci atunci precipitare nu ar mai fi și nici sentințe curioase; teama de a fi așternute pe hârtie, ar face pe ori-care judecător să fie mai atent, dându'și seama de fapta sa.

Această mică expunere și comparațiune, nu este în dauna sau contra justiției militare, dar dacă s'ar introduce unele modificări, bine studiate, s'ar complecta într'un mod fericit, felul cum se judecă înaintea tribunalelor militare și nu s'ar mai ivi nemulțumiri, așa de des cum este astă-đi.

Dovada cea mai evidentă este progresul, ce a făcut și face justiția civilă, căci se conduce după alte norme și principiile ei, bine aplicate, face o fală pentru poporul, care le posedă și le execută.

Alex. Poteca

30 Noembrie 1900

Constanța

Informațiuni

Camerile legiuitoare au fost disolvate de noul minister; alegerile pentru Cameră și Senat ficșate pentru zilele de la 8 și până la 14 Martie; iar noile corpuri legiuitoare s'au convocat pentru ziua de 24 Martie.

Aproape toată administrația țarei s'a prevenit deja, de la prefect până la ultimul epistat de mahala; consiliile comunale ale orașelor au fost în parte disolvate; iar restul se va disolva până la noile alegeri politice.

Secretarii generali la ministerele de Domenii și Finance cu cari Dobrogenii au mai multe afaceri au fost numiți d-nii C. Băicoian la primul departament și d-l Vintilă I. C. Brătean la cel de al doilea.

D-l Luca Ionescu fost secretar general și prefect al Constanței, întemeietorul Băncii de Scont din Constanța și directorul ei până acum, a fost numit secretar general al ministerului de interne.

Pe cât regretăm plecarea d-sale de la Banca din Constanța, pe atât ne bucură chemarea d-sale la cea mai importantă funcțiune din administrația generală a Statului, de unde poate exercita cea mai salutară influență asupra provinciei noastre, pe care o cunoaște mai bine de cât ori-care dintre cei mari și puternici. În special Constanțenii se pot bucura în deosebi de ocrotirea intereselor acestui județ, d-l Luca Ionescu fiind mare proprietar și fruntaș cultivator, deja apreciat printre agricultorii mari, prin calitatea sămânțelor ce a produs în cultura unui singur an.

Pe cât știm, consiliul de administrație al d-șei Bănci, în numele acționarilor ei, i-au adus prin osebuit protocol deosebite mulțumiri, la primirea demisiunii, de modul cum a condus această instituție financiară românească, care a dat cele mai frumoase rezultate în primul an al gestiunii sale.

D-l Luca Ionescu se va înapoia la Constanța la 28 curent, ziua când este fixată pentru alegerea și numirea unui director la Bancă în locul d-sale.

Au mai fost numiți în orașul nostru: d-l Gh. Cimbru polițai al orașului, în locul d-lui Al. Grecian, plecat de aci lăsând o rumoare detestabilă în urmă-i.

D-lui Manolescu-Sideri i s'a cerut dimisia de noul prefect d-nul Quintescu, care va fi de sigur aprobată de minister.

Prefect la Tulcea a fost numit d-l Ioan Nenitescu, fostul prefect al acelu județ de la Iulie 1897 și cam până la aceeași dată anul trecut.

Din Carnet.—După cum prevesteam într'un număr trecut, Gh. Hrisicos, escrocul speculant de bani din piața Constanței, a fost adus și internat la arestul preventiv din Constanța, unde i se face acum instrucția de parchetul local, s'a găsit asupra-i ascunși în căptușeala hainei 8000 lei și câte-va ruble în palarie.—Pe cât

se vorbește, el este de o perversitate adevărată banditească la interogatoarele ce i se ia, făcând acum o afirmație și apoi negând-o peste câte-va minute, sau denaturând-o în scop de a încurca pe judele instructor în investigațiunile sale. A fost pus în costum de pușcăriaș.

În ultimele seri de conferințe de la *Clubul Tinerimii* catedra a fost ocupată de d-nii *Traian Fortun*, care a vorbit despre criminaliștii *punătorii de foc și otrăvitori*, înșirând întreagă viața unor indiviși din aceste două specii de criminali. Expunerea a fost prea lungă, și, prea săracă de reflecțiuni proprii.

D-i *Dr. Marinescu-Sadoveanu*, în prezența auditorului celui mai numeros și ales, a vorbit Joia trecută despre *Ciumă*, o disertațiune științifică foarte interesantă, de cea mai promptă actualitate și spusă cu cea mai desăvârșită competență. D-nul Sadoveanu a fost viu felicitat de întregul auditor.

Acum fiind-că am vorbit despre *escroci, criminali și ciumă*, să dăcem câte-va vorbe și despre *nebuni*.

Consiliul comunei Constanța a hotărât, în ședința de la 25 Ianuarie a. c. să cumpere ambele fabrici de tăbăcărie de la Nord-Estul orașului, în care scop au și făcut o adresă la Tribunal pentru instituirea unei comisii de experți pentru prețeluirea acestor imobile, spre a se face în ele băile viitoare pentru bărbați și femei.—Părinți berbanți ai orașului Constanța! le-ar fi spus un cetățean; înțelegem să fi dispus cumpărarea numai a unei fabrici, ale cărei compartimente de argăsit le puteați preface în cabine, pentru tăbăcitură unor anumite piei..... dar voi ce căutați acolo? Locul vostru e, pre legea mea, încă odată, în mijlocul pieței, legați cobză și instrunați cu toată vigoarea unui polițaiu nou.

Cetățenii Constanței să lasă gluma, să lasă și apatia. Tot din apatia lor s'a cheltuit încet, cu mărunțișul, 300,000 lei cu aducerea apei, până acum. Pe cât știm noi, o singură fabrică e amănată la Creditul urban cu 950,000 lei.

Vrea onor. Credit urban să arunce această datorie pe spinarea hamalilor din Constanța? Dacă a-

cești hamali nu știu mai multe, să o sufere și pe aceasta! Noi ne-am făcut deplin datoria, dând această alarmă și ne-o vom mai face, cu toată apatia cetățenilor din acest nenorocit oraș.

Alaltăieri, Joi 22 curent, sala de conferințe a *Clubului Tinerimii* era ticsită de membri și invitați în mare parte d-șe. A vorbit întâiu d-l S. Locot. *Bălănescu*, despre *luoirea de patrie*, cu atâta sentiment și perfectă dicțiune, că a emoționat întreg auditorul. Subiectul a fost dintre cele mai fericite alese pentru frequentatorii acestui Club, preparat cu îngrijire și dezvoltat cu cea mai desăvârșită competență, timp de o oră, tocmai media necesară cât trebuie să fie o conferință.

După o pauză de câte-va minute, timp în care a cântat un gramofon minunat adus de d-nul Bănescu, d-nul S. Locot. *Coandă* a vorbit despre *Femeie, calitățile și defectele ei*, un studiu foarte instructiv, cules, ne spune d-l conferențiar, după niște autori francezi, din care a citat în franțuzește mai multe aprecieri.

Tineretea conferențiarului contrasta întru cât-va cu gravitatea subiectului, de altmătre bine dezvoltat atât în partea sa morală cât și în cea spirituală.

Prefectul Tulcei, *Ion Nenitescu*, a murit subit în gara Buzeu, venind al'tă-ieri, Vineri de la moșia sa din Bacău. Ion Nenitescu suferea de inimă de mai mult timp. A fost dus la București, unde va fi îngropat.

Pentru ziua de 29 Martie, sunt convocate consiliile generale ale județelor Dobrogei.

Ancheta începută de administratorul financiar d-l Săvescu, la primăria de Constanța, de mai multe zile, încă nu s'a terminat. Se vorbește de demisia primarului și despre disolvarea consiliului, acesta mai mult ca probabilă acum în urma schimbării de regim.

Directorul arestului din Constanța a fost înlocuit pe ziua de ieri.